

G. Morkūnas. Gerų berniukų gyvenimo ypatybės

Žmonėms patinka žiūrėti į dangų, kalnus, upes, jūrą. Bet į pačius žmones...

Patikėsite ar ne, bet į žmones žiūrėti įdomiausia.

Vieni žmonės garsiai kvėpuoja, kiti tyliai barasi, tretį linksmai verkia, ketvirtį rankomis žaidžia futbolą, penktį vaikščiodami miega, šeštį liežuviais krapšto nosis. Yra ir tokių, kurie kvėpuoja tyliai, barasi garsiai, miega gulėdami, nosis krapšto pirštais, futbolą žaidžia kojomis...

Kas išvardys, ką veikia žmonės? Niekas. Pabandęs tai daryti, kiekvienas pakvaištų. Nuo informacijos pertekliaus jam įkaistų ir užvirtų smegenys, o nuo neįveikiamai sunkaus darbo imtų linkti kojos, drebėti rankos, mirguliuoti akyse, šiauštis plaukai ir luptis ausų oda.

Todėl, užuot mėginę vardyti viską, ką daro žmonės, visada pasakojame tik tai, kas svarbu mums. Vairuotojai pasakoja apie pavarų dėžes, virėjai – apie samčius, policininkai – apie vagis, žvejai – apie žuvis, mamos – apie vaikus, vaikai...

Tik vaikai mėgsta pasakoti apie viską.

Taigi žmonės yra labai svarbi pasaulio dalis. Apskaičiavau, kad jeigu kas nors viso pasaulio žmones vienu metu sudėtų ant svarstyklių, jos rodytų kokius tris šimtus milijonų tonų. Maždaug tiek sveria keli vidutiniai ežerai. Arba vienas didokas. Sakysite, nedaug? O pabandykite tą ežerą išsemti. Kad ir kibirais. Ar užtektų viso gyvenimo?

Trumpai tariant, žmonių yra daug.

Žmonės susideda iš moterų, vyrų ir vaikų. O vaikai – iš mergaičių ir berniukų.

Mergaitės ir berniukai būna geri ir nelabai.

Kai kas sako, kad būna ir blogų mergaičių, ir blogų berniukų. Man atrodo, jog taip sakantys juokauja, erzindami berniukus ir mergaites. Ir suaugusiuosius, kurie nėra matę nė vieno blogo berniuko ir nė vienos blogos mergaitės. Blogus berniukus ir blogas mergaites mato tik blogi suaugusieji, kurie nežinia kodėl mėgsta erzinti kitus ir negražiai juokauti. Jūs, aišku, sunkiai patikėsite, bet ir blogi suaugusieji kažkada buvo berniukai ir mergaitės. Žinoma, geri.

Kada tie blogi suaugusieji iš gerų vaikų atsiranda? Gal kai vyrai ima skustis barzdas, o moterys nusikerpa kasas? Gal kai gauna pasus? O gal kai pamiršta, kad ir jie buvo vaikai? Pažįstu vieną baisiai gerą žmogų. Jam septyniasdešimt šešeri, ir jis toks geras, kad paskui jį sekioja stirnos, ant pečių tupia gulbės ir vanagai, jį pamatę kūdikiai nustoja verksti, o jam įėjus į virtuvę, nustoja bėgti verdama sriuba. Tas žmogus niekada neturėjo paso, nesiskuta barzdos ir kiekvieną vakarą žaidžia žaidimus, kuriuos žaisdavo būdamas vaikas.

Aš nesu sutikęs nė vieno blogo berniuko ir nė vienos blogos mergaitės. Mano draugas Rabždietis irgi. Patikėkite, tas Rabždietis matė šilta ir šalta.

Kažkodėl dauguma žmonių, sakančių, jog blogų vaikų yra, įsitikinę, kad blogų berniukų daugiau negu blogų mergaičių. Atseit blogas berniukas yra tas, kuris daužo langus arba mergaitėms daro kažką tokio, nuo ko šios cypia. Bet kiekvienas, kas bent vieną dieną yra buvęs berniukas, žino, kad langai dūžta savaime. Po kojų katės lenda pačios, iš kišenių be jokių pastangų byra šiukšlės, ir, neprašiusios niekieno leidimo, plyšta kelnės, o draugui atsakinėjant istoriją, iš tavo burnos savaime pilasi pavardės ir datos. Mokytoja tada kažkodėl būna įsitikinusi, jog tu pasakinėjai...

Ne vienas linkęs manyti, kad prie visų tų nelabai vykusių natūralių reiškinių rankas prikiša berniukai. Kodėl jie tada nekaltina berniukų dėl sausrų, žemės drebėjimų ir tarakonų antplūdžių?

Nepykime ant tokių kvailėlių – mokyklose jie mokėsi visai ne to, ko turėjo mokytis, tad pasaulio ir to, kas jame vyksta, visai neperpratę.

Atleiskime jiems.

Geriau paskaitykime apie gerą berniuką ir apie tai, kas jam nutiko.

Gyveno jis dideliame mieste, Pamiršau Kokioje gatvėje, Nebežinau Kokiame name. Beje, gyvena ten ir dabar. Tas namas penkių aukštų, prie kas antro jo lango yra kregždžių lizdo dydžio balkonai, o vidurvasarį įkaitusios sienos ima tyliai traškėti. Net ne traškėti, o pukšėti. Tarsi senas ežys, iš senumo turintis toki spyglių kaltūną, kad jo nesiryžtų plauti ir šukuoti netgi geriausias pikčiausių šunų ir įnoringiausių katinų kirpėjas. Už jokių pinigų nesiryžtų.

Tas berniukas gyveno dviejų kambarių bute antrame aukšte. Bute dar buvo mama ir tėtis, sena įrankių dėžė ir naujas televizorius. Buvo ir kitokių dalykų, bet berniukui buvo svarbiausi mama ir tėtis (jis juos mylėjo), įrankių dėžė (joje buvo ylą, atsuktuvų ir replių, be kurių berniukai išmirtų) ir televizorius (vakarais jis iš berniuko atimdavo mamą ir tėtį, kuriuos jis tikrai mylėjo).

Būtinai reikia pasakyti, kad kompiuterio namie nebuvo. Mama manė, kad berniukai turi skaityti knygas, žaisti žaidimus, ruošti pamokas, išnešti šiukšles, siurbti iš kilimo dulkes, sveikintis su kaimynais, skambinti močiutėms ir tėvukams, mylėti gamtą ir gerbti mergaites, plautis kojas ir šukuotis, valgyti ir miegoti, gražiai elgtis prie stalo, nevėluoti į mokyklą... Žodžiu, berniukai turi tiek daug pareigų, kad kompiuteris neišvengiamai trukdytų jas atlikti. Įsivaizduokit berniuką, kuris dėl kompiuterio nustoja vaikščioti į tualetą. Nevaikščioja ne dėl to, kad nenori nei didelio, nei mažo reikalo. Nori, netgi labai. Ir didelio, ir mažo. Deja, neturi laiko – turi sėdėti prie kompiuterio.

Matyt, dėl to, kad antrame vasarą pukštinčio namo aukšte gyvenantis berniukas turėjo tiek daug pareigų ir visos jos buvo tokios rimtos, nebuvo nė vieno žmogaus, kuris jį būtų pavadinęs blogu ar bent jau negeru. Mama ir tėtis tuo labai didžiavosi ir kartais pasakydavo, jog kokia nors televizija galėtų paskelbti geriausio berniuko konkursą.

Uždarytų kokią dešimtį berniukų į stiklinę dėžę. Berniukai galėtų būti visai maži, tad ir dėžės didelės nereikėtų. Žiūrovai galėtų apžiūrinėti net uždarytų berniukų vidų – jie tokie maži ir stiklinė dėžė tokia skaidri. Duotų berniukams visokių užduočių. Pavyzdžiui, šokant valso žingsniu, išnešti šiukšles, dainuojant lopšinę išvirti sriubą arba kuo ilgiau išverti nepaspyrus daikto, kuris prašyte prašosi paspiriamas. Paskui pačiam geriausiam berniukui padovanotų bilietą į kokias nors gražias ir šiltas salas. Žinoma, bilietus į salas gautų ir to berniuko tėvai.

Mūsų berniukui nuo tokių kalbų stingdavo kojos ir rankos. Jis nekenė stiklinių dėžių su gyvais padarais, kad ir kas jie būtų – žmonės ar žuvis. Jis seniai būtų sudaužęs vienos gyvūnų parduotuvės akvariumą, tačiau niekaip negalėdavo sugalvoti, kur dėtų iš to akvariumo iškritusias žuvis.

Berniukas žinojo, jog anksčiau ar vėliau jis užaugs. Jis matė, kaip auga kiemo vaikai, medžiai, grybai, plaukai ir nagai. Žinojimas, kad užaugs, jam padėdavo skaitant knygas, žaidžiant, ruošiant pamokas, nešant šiukšles, siurbiant iš kilimo dulkes, sveikinantis su kaimynais, skambinant močiutėms ir tėvukui, mylint gamtą ir gerbiant mergaites, plaunantis kojas ir šukuojantis, valgant ir miegant, gražiai elgiantis prie stalo, einant į mokyklą.

Jis labai norėjo užaugti.

Girdėdamas, kaip viena teta dūsauja, kad norėtų grįžti į vaikystę, berniukas nieko nesuprasdavo. Jau seniai jis pastebėjo, jog suaugusiųjų gyvenimas, palyginti su vaikų, daug malonesnis, patogesnis, linksmesnis, spalvotesnis ir sodresnis. Net pareigos, kuriomis suaugusieji taip mėgsta gluminti vaikus, sakydami, kad suaugusį žmogų slegia didžiulė pareigų našta, dažniausiai yra malonios ir nesunkiai įvykdomos.

Prisiminkime, su koku malonumu suaugusieji sako: „Mano pareiga – perspėti tave“. Arba: „Jaučiu pareigą neleisti tavęs į kiemą“. Ar kada nors girdėjote, kad taip suaugusiesiems saktų mergaitės arba berniukai? Manote, jie negali perspėti suaugusiųjų, kai jie, tarkim, vienas kitam meluoja? Ar vaikai nemato, kai suaugusieji vieni kitus skundžia ar apgaudinėja? O gal mergaitės ir berniukai turi tylėti, matydami, kad koks nors suaugėlis kieme laužo medelius ir trypia gėles? Bet pabandyk pasakyti nors pusę žodžio. Nes tai, suaugusiųjų manymu, yra jų pačių pareiga.

Jūs turbūt jau ir užmigote beskaitydami šiuos išvedžiojimus. Jeigu snūduriuojate, gerų berniukų gyvenimas jums atrodo pasiutusiai nuobodus. O kaip yra iš tikrųjų?

<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2013-03-08-mazuju-skaitiniai-g-morkunas-geru-berniuku-gyvenimo-ypatybes/96922>